

Raadsvoorstel

Raadsvergadering Debat en Beslút	: 1 oktober 2025
Petear	: 17 september 2025
Agendapunt	: 2.5/3.6
Nummer	:
Datum voorstel	: 24 juli 2025
Onderwerp	: Zienswijzeprocedure FUMO ontwerpbegroting 2026
Zaaknummer	: Z.858214
Portefeuillehouder	: mevrouw I. Groeneveld

Voorstel:

- 1) Kennis te nemen van de FUMO ontwerpbegroting 2026 en hierop een reactie te sturen conform de conceptbrief bij het raadsvoorstel

Inleiding - Ynliding

De omgevingsdienst FUMO (Fryske Útfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing) is een uitvoeringsorganisatie van de colleges van B&W van de Friese gemeenten, het college van GS van de provincie Fryslân en het dagelijks bestuur van Wetterskip Fryslân. Verder de deelnemers aan de FUMO of deelnemers genoemd.

De FUMO heeft de vorm van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen; de gemeenschappelijke regeling Fumo (GR FUMO). De FUMO kent een algemeen bestuur (AB) en een dagelijks bestuur (DB). De deelnemers aan de FUMO hebben elk een vertegenwoordiger aangewezen in het AB FUMO. Door en uit het AB FUMO zijn 5 leden aangewezen die het DB FUMO vormen.

De FUMO voert namens de deelnemers taken uit op het gebied van het omgevingsrecht in relatie tot de fysieke leefomgeving. Bij de uitvoering van de taken wordt er onderscheidt gemaakt tussen basistaken en plustaken.

Basistaken

Afgesproken is dat de FUMO in ieder geval een basispakket aan taken uitvoert. Dit basistakenpakket is in 2017 vastgelegd in de wet. Per 1 januari 2024 in de Omgevingswet en het Omgevingsbesluit. Het basistakenpakket bestaat geheel uit vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Het basistakenpakket dat de FUMO namens de gemeentelijke deelnemers uitvoert bestaat met ingang van inwerkingtreding Omgevingswet uit:

- VTH-milieu bij milieubelastende activiteiten als bedoeld in hoofdstuk 3 en 19 van het Besluit activiteiten leefomgeving
- VTH-milieu bij bedrijfsmatige asbestverwijdering uit bouwwerken en het bedrijfsmatig opruimen van asbest vrijgekomen uit bouwwerken als gevolg van een incident.
- Ketentoezicht op regels bij bedrijfsmatige activiteiten met betrekking tot afvalstoffen, vuurwerk, secundaire grondstoffen en andere milieugevaarlijke stoffen.

Het basistakenpakket dat de FUMO namens GS van Fryslân uitvoert wijkt hiervan iets af. Voor het dagelijks bestuur van Wetterskip Fryslân is geen basistakenpakket in de wet vastgelegd.

Plustaken

Naast de wettelijk verplichte basistaken, hebben een aantal deelnemers besloten om plustaken door de FUMO uit te laten voeren. Het door de FUMO uit laten voeren van plustaken is niet wettelijk verplicht,

maar vloeit voort uit de individuele behoefte van die deelnemer. De aard en omvang van de plustaken die de FUMO uitvoert verschilt daarom per deelnemer. Die deelnemer dient daarover zelf een besluit te nemen. De FUMO (lees het AB FUMO en/of het DB FUMO) kan dat besluit niet voor die deelnemer nemen. Zonder besluit van die deelnemer is er geen opdracht en kan de FUMO die plustaak niet voor die deelnemer uitvoeren en dus ook niet bij die deelnemer daarvoor kosten in rekening brengen.

Voor ons college voert de FUMO plustaken uit op het gebied van geluid, bodem, externe veiligheid en BOA-toezicht met een totale omvang van 946 uren.

Aanleiding raadsvoorstel: de FUMO ontwerpbegroting 2026

Voor de uitvoering van de taken door de FUMO wordt jaarlijks een begroting gemaakt. Alvorens de begroting wordt vastgesteld door het AB FUMO wordt eerst door het DB FUMO een ontwerpbegroting gemaakt en voor zienswijzen naar de gemeenteraad gestuurd.

De FUMO ontwerpbegroting 2026 is op 21 juli 2025 naar uw raad gestuurd. Voor het eventueel indienen van zienswijzen heeft u ons advies daarover gevraagd.

De raad heeft tot uiterlijk 14 oktober 2025 de gelegenheid een zienswijze in te dienen.

Het AB FUMO betreft de zienswijze bij het vaststellen van de begroting in de vergadering op 18 december 2025.

Beoogd resultaat - Beëinde resultaat

Afhandelen zienswijzeprocedure voor de FUMO ontwerpbegroting 2026

Argumenten - Argumenten

Onderstaand onder 1.1 t/m 1.5 de argumenten waarom wij voorstellen een reactie in te dienen op de FUMO ontwerpbegroting 2026 conform de conceptbrief bij dit voorstel.

1.1 Begroting voldoet aan de door het AB FUMO gestelde kaders.

Ten behoeve van het opstellen van de ontwerpbegroting zijn voorafgaand daaraan de algemene financiële en beleidsmatige kaders vastgelegd in een geamendeerd besluit van het algemeen bestuur van de FUMO over de kadernota 2026 - 2030.

In het geamendeerde besluit is vastgelegd dat het algemeen bestuur de FUMO kadernota 2026 – 2030 voor kennisgeving aanneemt en het dagelijks bestuur opdraagt om een FUMO ontwerpbegroting 2026 samen te stellen die beleidsarm is en die alleen voorstellen bevat die voldoen aan de uitgangspunten: onvermijdbaar, onontkoombaar en/of onuitstelbaar en daarnaast – in samenhang met de rapportage bezuinigingsscenario's – voor het jaar 2026 qua omvang niet meer bedraagt dan de FUMO begroting 2025 vermeerderd met de (wettelijke) indexaties, behoudens nieuw ingebrachte taken.

Op basis van het geamendeerde besluit is een concept voor de ontwerpbegroting opgesteld. Dit concept is volgens de FUMO governance ambtelijk behandeld in het vakoverleg, controllersoverleg en het managementoverleg. Naar aanleiding daarvan is het concept nog aangepast. Er zijn ten opzichte van het eerste concept nog een aantal posten geschrapt. Dit aangepaste concept is op 25 juni 2025 in een (besloten) bestuurlijke informatiesessie en daarna op 10 juli 2025 in het AB FUMO behandeld. In dit laatstgenoemde AB FUMO is nog een aantal door het DB voorgestelde uitzettingen geschrapt middels een tweede aangenomen amendement. Deze uitgebreide ambtelijke en bestuurlijke behandeling heeft uiteindelijk geleid tot voorliggende FUMO ontwerpbegroting 2026.

De FUMO ontwerpbegroting 2026 voldoet naar ons oordeel aan de geamendeerde besluiten van het AB FUMO.

De vastgestelde algemene en beleidsmatige kaders geven geen aanleiding uw raad een zienswijze voor te stellen die tot aanpassing van de FUMO ontwerpbegroting 2026 zou moeten leiden.

Wel geven de geamendeerde besluiten van het AB FUMO aanleiding uw raad voor te stellen om de FUMO een tweetal aandachtspunten mee te geven.

Het eerste aandachtspunt betreft het belang van een goede samenwerking voor het vervolg. De landelijke ontwikkelingen geven mogelijk aanleiding voor toekomstige investeringen bij de FUMO die onvermijdbaar, onontkoombaar en/of onuitstelbaar zijn. In het begeleidend schrijven bij de ontwerpbegroting geeft het DB FUMO aan dat een verdiepend onderzoek plaatsvindt naar de wijze waarop deze ontwikkelingen (financieel) bij de FUMO vertaald moeten worden. Dit verdiepend onderzoek vindt plaats onder begeleiding van een klankbordgroep bestaande uit bestuursleden en ambtelijke vertegenwoordigers. Wij stellen uw raad voor om de FUMO op te roepen om bij het verdiepend onderzoek ook tijdig de deelnemers te betrekken die geen zitting hebben in de klankbordgroep. Gelet op het proces – met geamendeerde besluiten dat heeft geleid tot voorliggende ontwerpbegroting – naar ons oordeel een belangrijke voorwaarde om tijdig tot een éénduidige en gedragen uitkomst te komen.

Het tweede aandachtspunt betreft het belang om de begroting goed te monitoren en tijdig bij te sturen indien nodig. In de begroting zijn via het gekozen bezuinigingsscenario, uren voor sommige vergunningverlenings-, toezichts- en handhavingstaken (VTH-taken) naar beneden bijgesteld door kengetallen te verlagen. Dit betekent ook dat wanneer meer aanvragen/meldingen worden ingediend dan wel het naleefgedrag verslechterd, de begrote uren voor de VTH-taken sneller overschreden kunnen worden. Het is van belang de inzet goed te monitoren en tijdig bij te sturen – via herprioritering volgens de uitvoerings- en handavingsstrategie – om dreigende overschrijdingen te voorkomen.

1.2 De uren voor de basistaken en plustaken die voor De Fryske Marren in de FUMO begroting 2026 zijn opgenomen, zijn vooraf afgestemd en correct verwerkt

Voor uitvoering van de basistaken in 2026 zijn 8.436 uren voor De Fryske Marren in de FUMO begroting 2026 opgenomen (bijlage 3 begroting). Voor uitvoering van de plustaken in 2026 zijn 996 uren voor De Fryske Marren in de begroting opgenomen (bijlage 2 begroting). De gegevens die zijn gebruikt voor het bepalen van deze uren van onze gemeente zijn vooraf besproken en afgestemd. De uren voor de basistaken en plustaken van onze gemeente zijn correct verwerkt in de FUMO ontwerpbegroting 2026.

De verwerking van de gegevens van onze gemeente geven geen aanleiding uw raad een zienswijze voor te stellen die tot aanpassing van de FUMO ontwerpbegroting 2026 zou moeten leiden.

1.3 Uurtarieven

De uren voor de basistaken en de collectieve uren worden op basis van het integrale uurtarief ad € 124,68 (voor 2026) in rekening gebracht. Voor de afrekening van de plustaken worden gedifferentieerde tarieven gehanteerd conform het besluit van het AB FUMO van 29 juni 2015. Deze tarieven zijn in 2026 als volgt: € 98,50 (tariefgroep 1, schaal 6-7), € 111,50 (tariefgroep 2, schaal 8-9), € 128,50 (tariefgroep 3, schaal 10), € 142,00 (tariefgroep 4, schaal 11).

Bij de uurtarieven kan worden opgemerkt dat deze relatief hoog zijn omdat hiermee alleen de declarabele uren – de uren voor de basistaken, plustaken en collectieve uren – worden afgerekend. De FUMO maakt echter meer uren die ook gedekt moeten worden. Dit betreft voor het overgrote deel de uren van de afdeling bedrijfsvoering (totaal 41,5 fte volgens tabel 5 op blz 20 van de begroting). De kosten van deze uren zijn verwerkt in het integrale uurtarief voor de basistaken en de gedifferentieerde tarieven voor de plustaken. De uren van de afdeling bedrijfsvoering worden dus niet rechtstreeks maar indirect in rekening gebracht via de uurtarieven voor de basistaken, plustaken en collectieve taken.

Er is geen aanleiding uw raad hierover een zienswijze te voor te stellen die tot aanpassing van de FUMO ontwerpbegroting 2026 zou moeten leiden.

1.4 wijze van begroten en dekking van de begrotingsposten geeft vanuit het Besluit begroten en verantwoordt geen aanleiding opmerkingen te maken

Voor de opzet en inhoud van de begroting gelden wettelijke eisen die zijn vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De FUMO ontwerpbegroting 2026 geeft vanuit BBV geen aanleiding uw raad een zienswijze voor te stellen

1.5 Geen overige toetspunten voor het geven van een zienswijze

Onder 1.1 t/m 1.4 zijn de voor ons belangrijkste toetspunten benoemd in de zienswijzeprocedure. Naast deze toetspunten zijn er geen andere punten die aanleiding geven uw raad een zienswijze voor te stellen die tot aanpassing van de FUMO ontwerpbegroting 2026 zou moeten leiden.

Kanttekeningen: risico's en eventuele beheersmaatregelen – Kanttekeningen: risico's en eventuele beheersmaatregelen

1.1 Risico op nabetaling

In de FUMO ontwerpbegroting 2026 zijn een aantal besparingen doorgevoerd. De lucht is als het ware uit de begroting gehaald. Zo zijn de verwachte aantallen verzoeken (aanvragen, meldingen en informatieplichten) op basis van de opgedane ervaring in 2024 naar beneden bijgesteld. Ook zijn de uren voor hercontroles naar beneden bijgesteld van 60% naar 40%. Door deze besparingen worden er minder uren in het primair proces begroot. Dit brengt een risico met zich mee dat indien er meer verzoeken binnenkomen of het naleefgedrag verslechterd, de begrote uren ontoereikend zijn. Conform de financieringssysteem zal er dan een naheffing plaatsvinden. Het gemeentelijk budget is € 64.700 ruimer dan de FUMO ontwerpbegroting 2026. Er is derhalve enige ruimte om het risico op nabetaling op te vangen. Daarnaast worden de aanvragen en het toezicht gemonitord zodat afwijkingen tijdig kunnen worden gesignaleerd en voor zover mogelijk bij kan worden gestuurd. De raad wordt voorgesteld om in de reactie op de ontwerpbegroting de uitvoering van de begroting goed te monitoren en tijdig bij te sturen indien nodig. Aanvullende beheersmaatregelen worden niet nodig geacht.

Beleid, regelgeving en Sustainable Development Goals (SDG's) – Belied, regeljouwing en Sustainable Development Goals (SDG's)

Omgevingswet, Omgevingsbesluit en GR FUMO.

De FUMO begroting 2026 heeft betrekking op de uitvoering van aan de FUMO opgedragen taken. De FUMO taken richten zich hoofdzakelijk op VTH milieu bij milieubelastende activiteiten en milieu-advisering bij het inrichten van de fysieke leefomgeving. De werkzaamheden richten zich daarbij voornamelijk op de wettelijke (milieu)regels als instrument om de impact van milieubelastende activiteiten binnen aanvaarde grenzen te houden. Omgekeerd evenredig daarbij geldt dat zonder inzet op de milieuregels de kans toeneemt dat de impact van milieubelastende activiteiten niet binnen aanvaarde grenzen blijft. Die effecten kunnen aan de Sustainable Development Goals 3, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14 en 15 worden gekoppeld. Oftewel de FUMO begroting 2026 levert – direct en indirect – een bijdrage aan de genoemde SDG's.

Financiën - Finânsjes

De FUMO begroting 2026 zoals voorgesteld leidt voor onze gemeente tot een begrote bijdrage in 2026 van in totaal € 1.251.754. Deze bijdrage is lager dan de FUMO begroting 2025 van € 1.303.082.

De begrote bijdrage voor 2026 kan worden opgevangen in de huidige gemeentelijke begrotingspost van de FUMO van € 1.316.454.

Alhoewel de bijdrage voor 2026 nog niet vaststaat en nog kan wijzigen naar aanleiding van de zienswijzeprocedure, ligt het niet in de verwachting dat een eventuele bijstelling niet kan worden opgevangen in de gemeentelijke begrotingspost.

Duurzaamheid - Duorsumens

De FUMO begroting 2026 richt zich op de uitvoering van aan de FUMO opgedragen taken. Deze taken bestaan voornamelijk uit VTH milieu bij milieubelastende activiteiten en milieu-advisering bij het inrichten van de fysieke leefomgeving. Het doel van deze werkzaamheden kan worden omschreven als het voorkomen dat de fysieke leefomgeving onnodig wordt belast door milieubelastende activiteiten. Een fysieke leefomgeving die buiten aanvaardbare cq aanvaarde grenzen wordt belast door activiteiten, is niet duurzaam. In die zin is duurzaamheid verweven met de gehele uitvoering van VTH milieu bij

milieubelastende activiteiten en milieu-advisering bij het inrichten van de fysieke leefomgeving. Duurzaamheid neemt daarbij een steeds prominentere rol in aangezien de aanvaardbare cq aanvaarde grenzen waarbinnen milieubelastende activiteiten kunnen/mogen worden uitgevoerd, vanwege nieuwe inzichten steeds meer worden aangepast.

Participatie - Partisipaasje

Bij besluiten over de FUMO (ontwerp)begroting zijn inwoners c.q. belanghebbenden niet rechtstreeks betrokken. De inwoners c.q. belanghebbenden zijn indirect betrokken en vertegenwoordigd door de gemeenteraad en college van B&W.

De zienswijzeprocedure betreft een wettelijk instrument waarmee de raad participeert in het vaststellen van de begroting voor de collegetaken welke de FUMO uitvoert.

Communicatie - Kommunikaasje

Het besluit wordt volgens de normale procedure bekend gemaakt en gecommuniceerd.

Zie ook 'vervolg en evaluatie'

Vervolg en evaluatie - Ferfolch en evaluaasje

Het besluit van uw raad over de zienswijze wordt bekend gemaakt aan het DB FUMO. Indien een zienswijze is ingediend laat het DB FUMO schriftelijk en gemotiveerd aan uw raad weten wat het van de zienswijze vindt en tot welke conclusie dat heeft geleid. Daarnaast voegt Het DB FUMO de eventueel ingediende zienswijze bij de stukken waarna de stukken ter besluitvorming aan het algemeen bestuur van de FUMO worden aangeboden. Het algemeen bestuur van de FUMO behandelt de – eventueel naar aanleiding van de zienswijzen aangepaste – FUMO begroting 2026 in de vergadering op 19 december 2025. De terugkoppeling aan uw raad op een eventuele zienswijze moet worden gegeven vóórdat het AB FUMO de begroting vaststelt.

Bijlagen - Taheakke

- FUMO ontwerpbegroting 2026 – Z.858214
- RB – Zienswijzeprocedure FUMO ontwerpbegroting 2026 – Z.858214
- Conceptreactie raad op FUMO ontwerpbegroting 2026 – Z.858214

Burgemeester en wethouders van De Fryske Marren,

gemeentesecretaris,
Ditta Cazemier

burgemeester,
Klaas Agricola